

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Борнос
« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Аналіз інвестиційної привабливості аграрного сектору України

Освітній рівень “Бакалавр”

Спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Керівник роботи:

(підпис)

Кобушко І.М.

(ініціали, прізвище)

Студент:

(підпис)

Лисенко К.С.

(ініціали, прізвище)

Група:

Ф-62

Суми
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів і підприємства

Затверджую _____

Зав. кафедрою Боронос В.М.

“ _____ ” _____ 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
до випускної роботи**

Студента четвертого курсу, групи Ф-62 спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування” денної форми навчання Лисенка Кирила Сергійовича.

Тема: “Аналіз інвестиційної привабливості аграрного сектору України”

Затверджена наказом по СумДУ

№ _____ від _____ 2020 р.

Зміст пояснювальної записки: 1) теоретико-методичні аспекти формування інвестиційної привабливості аграрного сектору України 2) проведено аналіз інвестиційної привабливості аграрного сектору України 3) розроблено підходи до покращення інвестиційної привабливості аграрного сектору

Дата видачі завдання “ _____ ” _____ 2020 р.

Керівник випускної роботи Кобушко І.М.

Завдання прийняв до виконання Лисенко К.С.

РЕФЕРАТ

Записка: 37 стор., 6 табл., 4 рисунка, 22 джерела.

Мета роботи — оцінка інвестиційної привабливості на прикладі аналізу аграрного сектору та дослідження шляхів підвищення його інвестиційної привабливості.

Об'єкт дослідження — аграрний сектор України та його діяльність.

Методи дослідження — порівняльний аналіз, статистичний аналіз.

Здійснення аналізу інвестиційної привабливості аграрного сектору дає змогу оцінити сучасний стан аграрного сектору, оцінити тенденцію його розвитку та визначити підходи котрі забезпечать покращення інвестиційного клімату.

У першому розділі розглянуто економічну сутність поняття «інвестиційний клімат», розглянуто фактори формування інвестиційного клімату.

У другому розділі розглянуто тенденції розвитку аграрного сектору, обґрунтовано вплив інвестиції на аграрний сектор та здійснено оцінку сучасного інвестиційного клімату в аграрній сфері.

У третьому розділі розглянуто роль держави в залученні інвестицій в аграрний сектор, фінансове та нормативне забезпечення , що допомагає сформувати сприятливе інвестиційне середовище та надано шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ,
АГРАРНИЙ СЕКТОР, ІНВЕСТОР, ІНВЕСТИЦІЇ

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	7
1.1. Економічна сутність поняття «інвестиційний клімат».....	7
1.2. Фактори формування інвестиційного клімату.....	9
1.3. Суть і значення інвестиційної привабливості аграрного сектору.	13
2. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	14
2.1 Тенденції розвитку аграрного сектору.....	14
2.2 Обґрунтування впливу інвестицій на розвиток аграрного сектору.	16
2.3 Оцінка та аналіз інвестиційної привабливості аграрного сектору України... ..	18
3. ПІДХОДИ ДО ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	26
3.1 Роль держави в збільшенні об'єму інвестицій у аграрний сектор.	26
3.2 Фінансове та нормативне забезпечення формування сприятливого інвестиційного середовища.	27
3.3 Шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору України.	30
ВИСНОВКИ	33
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	35

ВСТУП

На сьогоднішній день в Україні у більшості аграрних підприємств з'являються проблеми, вирішення яких вимагає значних капіталовкладень. До них в першу чергу можна віднести: оновлення основних засобів, впровадження інноваційної політики на підприємстві, виробництво більш якісної продукції за новими технологіями. Зачасту підприємства не мають коштів для швидкого переходу від застарілих технологій до нових інноваційних, у малих підприємств не вистачає коштів для закупки нового обладнання, а у великих агрохолдингів для одночасного переходу. Джерелом їх фінансування можуть стати інвестиції, як державні, так і іноземні. Для їх залучення необхідно побудувати привабливий інвестиційний клімат в цій сфері.

Іноземні інвестиції посідають особливе місце в структурі пріоритетів розвитку сільського господарства України. Однак, через незначні їхні масштаби в цей сектор вони не мають майже впливу на стан аграрного сектору та навряд чи допоможуть у розв'язанні глобальних проблем цієї галузі. Але можна зацікавити інвесторів, зрозумівши якого ефекту вони хочуть досягти здійснивши інвестиції в аграрну сферу. Правильна система регулювання здатна задовольнити інтереси як інвесторів, так і національні інтереси держави.

Іноземні інвестиції не є гарантом швидкого темпу зростання аграрної сфери, але вони можуть поживити виробництво та підвищити його ефективність. Все що для цього потрібно, то створити сприятливий інвестиційний клімат в аграрній сфері, де б інвестори відчували себе захищеними та могли задовольнити свої очікування від вкладання власного капіталу у цю сферу.

Мета дослідження полягає у здійсненні аналізі інвестиційної привабливості аграрного сектору в Україні

Для досягнення цієї мети б необхідно:

- розглянути, що являю собою інвестиційний клімат з економічної точки зору;
- визначити фактори, що його формують;
- зробити аналіз сучасного інвестиційного клімату аграрного сектору;

- визначити роль держави в залученні інвестицій;
- запропонувати шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору.

Завдання дослідження. Оцінити інвестиційну привабливість аграрного сектору України та розглянути перспективність розвитку аграрної галузі в Україні.

Об'єкт дослідження – аграрний сектор України, аграрні підприємства, процес формування інвестиційної привабливості.

Предмет дослідження – фінансові та правові аспекти формування інвестиційного клімату аграрного сектору України.

Методи дослідження. Порівняльний та статистичний аналіз даних.

Структура роботи. Дипломна робота складається з трьох розділів.

У першому розділі розглянуто теоретико-методичні аспекти формування інвестиційної привабливості аграрного сектору України.

У другому розділі розглянуто тенденції розвитку аграрного сектору та проведено оцінку сучасного інвестиційного клімату в аграрній сфері.

У третьому розділі розглянуто роль держави в залученні інвестицій в аграрний сектор, фінансове та нормативне забезпечення, що допомагає сформувати сприятливе інвестиційне середовище та надано шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору.

Фактологічну основу роботи склали наукові праці вітчизняних та іноземних науковців щодо оцінки інвестиційного клімату в аграрному секторі України, інтернет джерела та сайт Державної статистики України.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

1.1 Економічна сутність поняття «інвестиційний клімат».

Напевно кожен з нас переглядаючи наукові статті, читаючи інформацію в інтернеті або в інших засобах масової інформації міг зустріти таке поняття як «інвестиційний клімат». З першого погляду, не зовсім зрозуміло, який зміст цього поняття, що воно являє собою і як його розуміти. Щоб зрозуміти економічну сутність поняття «інвестиційний клімат», давайте розглянемо його більш детально. Але для початку необхідно в'яснити, що таке інвестиції, хто такий інвестор та що таке інвестиційна політика, адже все це тісно пов'язано з інвестиційним кліматом.

Дослідженню різних аспектів інвестиційного розвитку підприємств та ефективності інвестицій присвятили наукові роботи вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: Г.Александр, А. Бабо, С. Барнес, Р. Бауер, Д. Бейлі, В. Беренс, М. Бромвич, А. Гальчинський, М. Дем'яненко, Л. Гітман, М. Джонк, М. Зубець, М. Малік, Дж.Меллор, Дж.Милль, П. Саблук, М.Тодаро, А. Хілман, Д. Холланд, Р. Холт, У. Шарп, С. Шмідт та інші

Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [1].

У більш вузькому розумінні можна сказати, що інвестиціями є вкладення власного чи залученого капіталу в підприємство, проекти, соціально-економічні програми, з метою отримання очікуваного ефекту від інвестицій. Інвестором може бути фізична, юридична особа чи держава, що має на меті здійснити інвестицію. Інвестиції можуть бути державні, ті що були надані із державного бюджету країни чи іншими державними фінансовими джерелами, та іноземні, ті що були залучені у вітчизняні підприємства іноземними інвесторами, іншою державою чи іноземними компаніями, банками, підприємствами і т.д..

Розрізняють такі види інвестицій за видами активів:

- фінансові інвестиції;
- реальні інвестиції;
- інтелектуальні інвестиції.

Фінансові інвестиції – це інвестиції, котрі використовуються для придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів.

Реальні інвестиції означають використання тимчасово вільних коштів для вкладення в певну галузь економіки.

Інтелектуальні інвестиції представляють собою вкладення капіталу в створення інтелектуального продукту.

Інвестиційна діяльність є важливою передумовою для формування міцної економіки та розвитку ринкових відносин. Від ефективності інвестиційної політики залежить стан виробництва в цілому, його технічне забезпечення, формування сприятливого ділового клімату. Інвестиції є основою для розвитку економіки в цілому.

Зазвичай інвестиційна політика існує на рівні держави, регіону або окремого підприємства і впливає на рівень інвестиційного потенціалу.

Інвестиційний потенціал є максимально можливою здатністю залучати у виробництво та ефективно використовувати інвестиційні ресурси для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються у новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі. За допомогою оцінки інвестиційного потенціалу країни, регіону чи підприємства можна визначити розмір потрібних інвестицій та потребу запозичень (внутрішніх та зовнішніх) для їх здійснення.

Інвестиційний потенціал характеризується такими поняттями, як «інвестиційний ризик», «інвестиційна привабливість» та «інвестиційний клімат».

Інвестиційний ризик – це ймовірність нездійснення певних запланованих цілей інвестування і отримання замість прибутку чи соціального ефекту збиток. Цей ризик необхідно оцінювати, обчислювати, описувати та планувати, розробляючи інвестиційний проект. При визначенні інвестиційного ризику, прийнятті рішень

щодо інвестування оцінюють інвестиційний клімат.

Так що ж таке інвестиційний клімат. Така поняття як «інвестиційний клімат» може означати сукупність певних політичних, фінансових, організаційно-правових, соціально-економічних та географічних чинників, котрі притаманні певному регіону чи країні в цілому, що можуть як привабити інвесторів, так і відштовхнути їх від здійснення інвестицій в певний регіон. У світі навіть існує індекс інвестиційної привабливості країни, за допомогою якого інвесторам легше прийняти рішення щодо інвестування власних коштів у певну країну.

До параметрів, за допомогою яких можна оцінити інвестиційний клімат країни, відносять політична і соціальна стабільність, стан економіки, режим оподаткування, стан правової системи країни, величина акцизів та митних зборів для прийому іноземного капіталу. На сьогоднішній день одним з найбільш несприятливих чинників для залучення інвесторів в Україну є незавершеність та непостійність українського законодавства щодо іноземних інвестицій.

1.2 Фактори формування інвестиційного клімату.

Наявність сприятливого інвестиційного клімату в країні є основою для розвитку економіки, але його створення залежить від низки факторів, що мають суттєвий вплив на його формування.

В наукових колах можна зустріти безліч факторів, котрі мають значний чи незначний вплив на формування інвестиційного клімату. Якщо інвестиційний клімат країни сприятливий, то інвестор має мінімальний ризик втратити дохід та капітал. Тому він акцентує свою увагу на низці факторів, які характеризують інвестиційний клімат держави. До них належать організаційно-правовий фактор; політичний фактор; економічний фактор; характеристика потенціалу країни; фінансовий фактор; соціально-культурний фактор; міжнародні відносини; розвиток ринкової економіки; загальні умови господарювання. Ці фактори більш детально розгорнуті та розглянуті в таблиці 1.1. [2]

Таблиця 1.1 – Фактори формування інвестиційного клімату [2]

№	Фактори	Ознаки
1	Організаційно-правовий	<ul style="list-style-type: none"> — рівень управління інвестиційною діяльністю на рівні органів виконавчої влади; — дієва законодавча база.
2	Політичний	<ul style="list-style-type: none"> — стабільна політична ситуація в країні; — рівень довіри суспільства до влади.
3	Економічний	<ul style="list-style-type: none"> — стан економіки країни; — динаміка росту ВВП; — розмір внутрішнього та зовнішнього боргів; — рівень тіньової економіки.
4	Характеристика потенціалу країни	<ul style="list-style-type: none"> — наявність трудових, земельних, енергетичних, науково-технічних ресурсів.
5	Фінансовий	<ul style="list-style-type: none"> — доходність бюджету; — розмір відсоткової ставки за кредитами — сума вкладів на душу населення.
6	Соціально-культурний	<ul style="list-style-type: none"> — рівень забезпеченості населення; — житлові умови; — рівень охорони здоров'я і медичного обслуговування; — рівень злочинності; — соціальний захист населення; — дотримання прав людини.
7	Міжнародні відносини	<ul style="list-style-type: none"> — міжнародний рейтинг країни — співпраця з міжнародними організаціями; — дотримання норм і правил конвенції та договорів.

Продовження таблиці 1.1

8	Розвиток ринкової економіки	<ul style="list-style-type: none"> — наявність вільної конкуренції; — рівень інфляції; — наявність ринку збуту; — рівень розвитку вільної конкуренції серед підприємств.
9	Загальні умови господарювання	<ul style="list-style-type: none"> — екологічна безпека; — розвиток галузей матеріального виробництва; — ступінь зносу основних виробничих засобів.
10	Стан інвестиційного ринку	<ul style="list-style-type: none"> — функціонування фондових бірж; — наявність інфраструктури тендерів.
11	Стан іноземного інвестора	<ul style="list-style-type: none"> — режим іноземного інвестування; — умови реєстрації іноземних інвестицій і спільних підприємств; — наявність вільних економічних зон.
12	Стан фінансово-кредитної системи	<ul style="list-style-type: none"> — інвестиційна діяльність банків; — рівень цієї діяльності; — рівень розвитку системи небанківських фінансово-кредитних установ.
13	Рівень розвитку інвестиційної сфери	<ul style="list-style-type: none"> — рівень розвитку будівельного комплексу; — система матеріально-технічного забезпечення інвестицій; — умови комплектування обладнання.
14	Інвестиційна активність населення	<ul style="list-style-type: none"> — виконання державної програми приватизації; — зміна структури форм власності; — мотивація дій індивідуальних інвесторів.

Давайте розглянемо декілька факторів більш детально, які, на мою думку, є

найважливішими при їх врахуванні в загальну картинку інвестиційного клімату країни.

Насамперед до таких факторів можна віднести фінансову стабільність країни. Наявність стабільної фінансової системи дає можливість запобігти появі кризових потрясінь в державі. Стабільна фінансова система при виникненні фінансових потрясінь зможе мінімізувати збитки від кризових явищ і забезпечити сприятливі умови для розвитку сектору економіки в які було здійснено інвестування.

Не менш важливим є і політичне становище в країні. Переобравши в тому році президента в Україні сформувався новий уряд, а довіра до президента була найвища за всі роки. Але за рік правління рівень довіри суспільства до влади знизився, що є негативним явищем і може призвести до зниження інтересу інвесторів до країни. Дані соціопитування відображені на рисунку 1.1. Також негативний вплив на політичне становище України має анексія Криму та агресія Росії на Сході України.

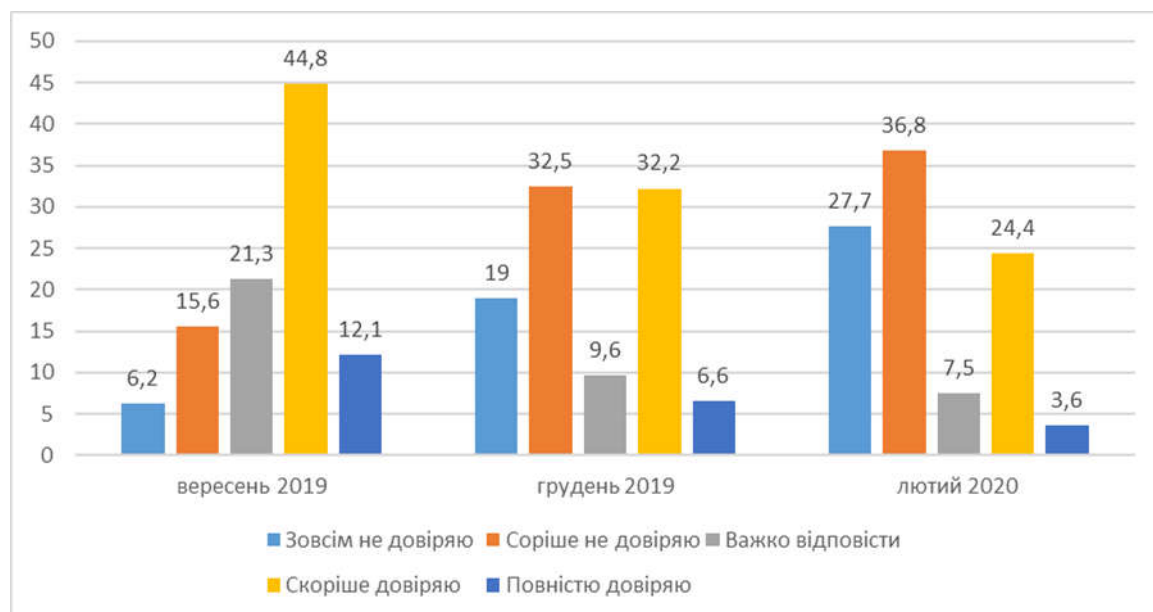

Рисунок 1.1 - Рівень довіри суспільства до влади [3]

Ще одним важливим фактором є розвиток ринкової економіки. Наявність вільної конкуренції серед підприємств дає змогу будь якому суб'єкту економічних відносин вільно, без конкретно визначених ринкових цін або обсягу продажу виробленої продукції, вийти на ринок з власною продукцією, де окремі суб'єкти економічних відносин не можуть бути монополістами і диктувати свої правила ринкових відносин.

Наявність ринку збуту також може привабити інвесторів, адже від нього на пряму залежить обсяг продажів виробленої продукції чи послуг, ціна за товари та послугу, виручка від ведення господарської діяльності.

1.3 Суть і значення інвестиційної привабливості аграрного сектору.

На сьогоднішній день однією з найбільш перспективних галузей господарства в деяких країнах є сільське господарство. Тому першочерговим завданням повинно бути створення сприятливого інвестиційного клімату для аграрного сектору. Його створення гарантує зростання інвестицій в аграрну промисловість, що в свою чергу забезпечить здійснення прогресивних змін у секторі. Впровадження нових технологій може підвищити конкурентоспроможність продукції на світовому ринку, підвищить якість та кількість виробленої продукції в країні.

Для України розвиток аграрного сектору може забезпечити розвиток економіки в цілому. Для його розвитку необхідно здійснити декілька першочергових кроків, котрі допоможуть країні вийти на світовий ринок, як світового партнера в експорті аграрної продукції. Насамперед:

- направлення інвестицій на переоснащення основних фондів, котрі уже фізично застаріли;
- запровадження інновацій у виробництво для прискорення виробництва продукції та покращення її якості;
- збільшення виробничих потужностей;
- створення та розвиток нових форм підприємницької діяльності.

2. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

2.1 Тенденції розвитку аграрного сектору.

Аграрний сектор України є невід’ємною складовою економічної системи України. Ще здавна за нашою країною закріпився статус аграрної країни. Даний статус обумовлений низкою чинників, що сприяють розвитку аграрної сфери, до них можна віднести:

- сприятливі кліматичні умови;
- наявність родючого ґрунту;
- результат історико-культурних особливостей розвитку.

Аграрний сектор забезпечую не лише продовольчу безпеку населення нашої країни, а й певним чином має вплив на економічну та екологічну безпеку. Інвестування аграрного сектору забезпечує в першу чергу розвиток українського села.

В останні роки наш агропромисловий комплекс давав близько 9-12% валової доданої вартості України та був одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки. У таблиці 2.1.1 відображені дані за 2016-2019 роки, щодо частки агропромислового комплексу України у формуванні ВВП.

Таблиця 2.1 – Частка АПК у ВВП

Рік	Валова додана вартість за ринковими цінами	Сільське, лісове та рибне господарство	Частка, %
2016	2 385 367	279 701	11,7257
2017	2 983 882	303 949	10,1863
2018	3 560 596	361 173	10,1436
2019	3 974 564	358 072	9,009

Розроблено на основі даних Державної статистики України [4]

Проаналізувавши дані таблиці, можна зробити висновок, що частка АПК у ВВП з кожним роком зменшується. В порівнянні с 2016 роком аж на 2.7467%, найбільше зниження відбулося у 2017 році – 1,5394%. Попри все це

агропромисловий комплекс можна і надалі розглядати як один з найбільш перспективних напрямків перебудови національної економіки.

За останні декілька років зростає кількість підприємств у сільському, лісовому та рибному господарстві країни. Динаміку зросту можна побачити на рисунку 2.1.

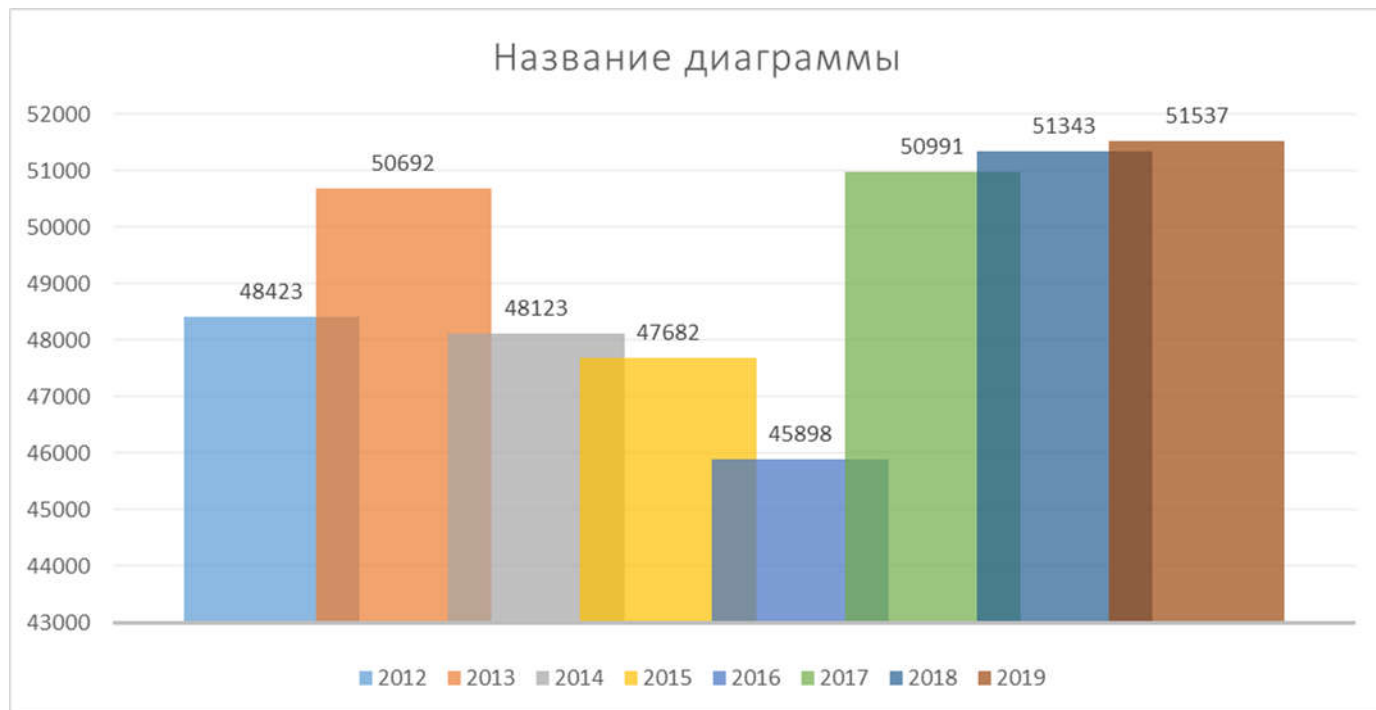

Рисунок 2.1 – Кількість підприємств у сільському, лісовому та рибному господарстві України

Розроблено на основі даних Державної статистики України [4]

Подальше зростання підприємств вимагатиме їх підтримки з боку держави. Підтримка держави може бути пряма, непряма та умовно-пряма (рис. 2.2).

Найбільш дієвими формами державного впливу на аграрний сектор являються методи непрямой підтримки, а саме вплив держави на регулювання цін продукції, а вже потім йдуть методи прямої та умовно-прямої підтримки.

Агропромисловий сектор потребує державної підтримки, адже він є стратегічною галуззю вітчизняної економіки. Він забезпечує продовольчу незалежність України та надає більшості мешканців сільської місцевості робочі місця. АПК формує більше 50% фонду споживання населення, займає лідируючі позиції у товарній структурі експорту нашої країни. Але економічні можливості агропромислового сектора України використовуються не повністю.

Майбутнє агропромислового комплексу України дуже перспективний, але зараз в галузі є безліч проблем.

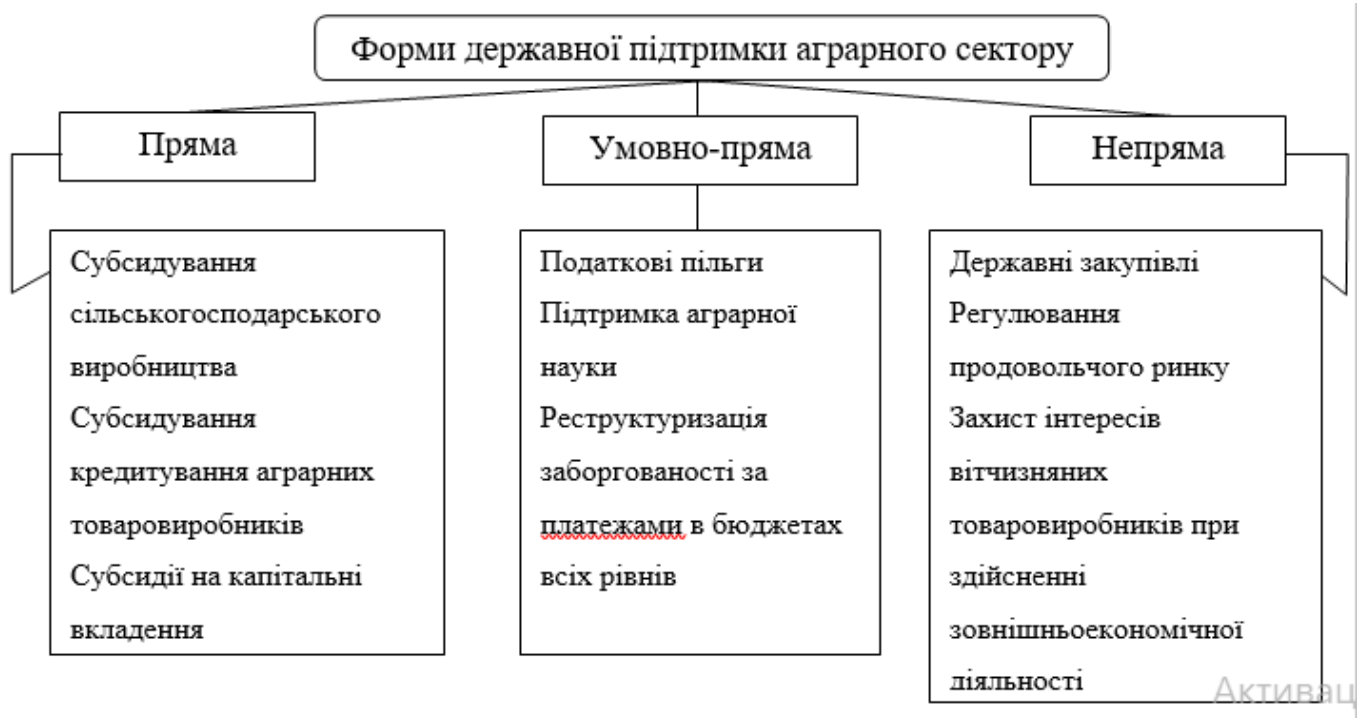

Рисунок 2.2 – Форми державної підтримки

2.2 Обґрунтування впливу інвестицій на розвиток аграрного сектору.

Створення сприятливого інвестиційного клімату для аграрних підприємств є головним завданням країни для розвитку її агропромислового комплексу. В першу чергу необхідна активізація інвестиційної діяльності для виробничих суб'єктів господарювання, адже саме вони можуть забезпечити конкурентоспроможність нашої продукції на світовому ринку.

Звичайно ж, інвестиції в агропромисловий комплекс України надходять регулярно і в достатній кількості, адже потенціал для його розвитку досить високий. Насамперед це забезпечується наявністю великої кількості земельних ресурсів, призначених для вирощування сільськогосподарських культур. На сьогодні розораність земель у нашій країні є найбільшою у світі і досягла позначки у 56% території України, при цьому понад 80% цієї території використовується для сільськогосподарських угідь.

На перший погляд, така велика кількість землі могла б повністю забезпечити потреби країни у сільськогосподарській продукції і забезпечити стрімкий розвиток агропромислового сектору України, але така розораність території має свої мінуси. Насамперед це негативно впливає на саму родючість ґрунтів. Надмірна розораність пришвидшує процес ерозії ґрунтів. Ерозія являє собою процес руйнування верхніх, найбільш родючих і в той же час найбільш вразливих шарів ґрунту. Цей процес може спричинити повну втрату родючості ґрунту, цей процес може тривати до тих пір, доки колись родючий ґрунт не перетвориться на пустелю.

У 2020 році ми уже спостерігали незвичне явище для України як пилова буря, раніше таке явище можна було спостерігати лише на півдні України, в більш засушливих регіонах, а цього року це явище спостерігалось і в інших регіонах. Такі явища негативно впливають на врожайність, зниження врожайності може становити 10-30%, що в свою чергу призводить до фінансових втрат аграріїв. Такі явища потребують додаткових витрат на дії для запобігання втрати врожаю. Зараз існують нові, сучасні системи землеробства, які могли б запобігти виникненню таких явищ як вітрова та водна ерозія. До таких систем можна віднести No-Till, але вона вимагає спеціальної техніки та дотримання нових технологій. Саме тут і необхідні інвестиції, адже не кожне підприємство може собі дозволити миттєвий перехід від застарілих технологій до нових.

Більшість аграрних підприємств були засновані на основі колгоспів із застарілою матеріально-технічною базою. Навіть сьогодні можна зустріти підприємства де використовуються застарілі методи ведення господарської діяльності, від застарілої техніки, до технології вирощування сільськогосподарської продукції.

Саме тому можна вважати, що інвестиції та інновації пов'язані між собою. Впровадження інноваційних технологій у аграрній сфері завжди супроводжується інвестиціями. Технічне переоснащення в аграрній сфері досить дорогий процес і держава не завжди може його забезпечити, а інколи державна підтримка і зовсім відсутня. Інноваційне переоснащення застарілих технологій повинно бути на першому місці у списку запланованих дій на аграрному підприємстві для

покращення його господарської діяльності. В свою чергу це призведе до поліпшення його інвестиційної привабливості та покращить якість продукції. Тому інвестори не втрачають надії на покращення ситуації та отримання майбутніх прибутків від своєї діяльності.

Потенційна вигідність вкладання інвестицій значною мірою залежить від інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату.

2.3 Оцінка та аналіз інвестиційної привабливості аграрного сектору України.

Науковий пошук та аргументація методичних підходів до оцінки інвестиційного клімату чи інвестиційної привабливості об'єктів вкладення фінансових ресурсів нараховує більш як тридцять років. Вперше такі оцінки були підготовлені та використані зарубіжними експертами у середині шістдесятих років минулого століття. За основу порівняння було взято експертну шкалу з такими характеристиками кожного регіону, як: нормативно-правові передумови для зарубіжних та вітчизняних інвесторів, рівень інфляції, стабільність вітчизняної валюти, політична напруженість в середині держави, можливість використання вітчизняного капіталу. Однак, даний перелік показників вийшов недостатньо деталізованим для реального відображення комплексу умов, що беруть до уваги інвестори. Відтак в подальшому розвиток методичного інструментарію був доповнений системою оцінюваних експертами параметрів та введенням статистичних показників [5].

В Україні та світі існує безліч організацій котрі займаються оцінкою інвестиційної привабливості держави чи її регіонів та інших суб'єктів господарювання. До найбільш авторитетних можна віднести: Chase Manhattan Bank, Ernst & Young, Business Environment Risk Intelligence Agency, Political Risk Services, Economist, Organization for Economic Cooperation and Development, Euromoney.

При оцінці інвестиційної привабливості регіону слід приділити особливу увагу його соціально-економічному розвитку, розглянути як інвестиційна

привабливість впливає на обсяги інвестицій в регіон та чи правильно обрана методика аналізу інвестиційної привабливості. Всі ці дії є важливими для забезпечення вірного здійснення розрахунків та аналізу інвестиційної привабливості регіону.

Однією з причин, котра зумовила необхідність проведення оцінки інвестиційної привабливості аграрного сектору, є велика кількість інвесторів на вітчизняному ринку. До основних інвесторів можна віднести, як саму державу, так і інших самостійних суб'єктів господарювання, а також наявність іноземних інвесторів на ринку. За останні роки з'явилася низка нових методик оцінки інвестиційної привабливості агропідприємств.

До методів оцінки інвестиційної привабливості можна віднести інтегральну оцінку інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання. Її визначення відбувається в декілька етапів:

- визначення фінансового стану суб'єкта господарювання;
- розгляд отриманих показників, згідно експертних оцінок;
- оцінка частки розмаху варіаційної множини;
- встановлення ранжируваного значення згідно кожного окремого показника;
- розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості.

Цей аналіз є досить об'ємним, він передбачає здійснення розрахунку великої кількості показників за різними напрямками господарської діяльності об'єкта дослідження, понад 40 показників. Отримані дані обробляються та узагальнюються для визначення більш вагомих показників, що часто супроводжується додатковими витратами на залучення експертів.

Основні показники котрі необхідно враховувати при оцінці інвестиційної привабливості аграрного підприємства представлені в таблиці 2.2

Таблиця 2.2 – Показники інвестиційної привабливості аграрних підприємств

Показники	Норма
Показники рентабельності	
Рентабельність активів	>0,14
Рентабельність власного капіталу	>0,2

Продовження таблиці 2.2

Рентабельність власного капіталу	Збільшення
Рентабельність власних оборотних коштів	Збільшення
Показники ділової активності	
Фондовіддача	Збільшення
Коефіцієнт обертання оборотних коштів	Збільшення
Коефіцієнт обертання власного капіталу	Збільшення
Показник стану і структури капіталу	
Коефіцієнт автономії	>0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення
Забезпеченість запасів власними оборотними коштами	Збільшення
Коефіцієнт виробничого потенціалу	Збільшення
Коефіцієнт інвестування	>1
Коефіцієнт покриття	>1
Співвідношення оборотних і необоротних активів	>1
Коефіцієнт фінансового ризику	<1

Цінність подібного методичного підходу складно переоцінити, вона має свої недоліки, основним з яких є неврахування міжгалузевої специфіки підприємств аграрного сектору економіки. Як приклад, можна зазначити, що у аграрній сфері для одних суб'єктів господарювання перевищення необоротних активів над оборотними означає нормальне їх функціонування, а для інших є ознакою неплатоспроможності. Також можна зазначити, що такий підхід не враховує факторів сезонності та державної підтримки. Окремо варто зазначити, що не враховується головний фактор для аграрних підприємств, а саме земля, наявність якої є основним активом суб'єкта господарювання, який провадить свою діяльність у аграрній сфері. Ще одним недоліком є фінансовий аналіз інвестиційної привабливості підприємства через значну кількість додаткових показників (всього розраховується понад 40 показників щодо господарської діяльності суб'єкта господарювання). Для визначення реального стану підприємства використовуються фахівці, які розглядають основні показники

так як інвестору самому важко розібратися у громіздкій кількості показників. Тож можна зауважити, що дана методика не завжди може задовільнити інтереси інвестора у достатній мірі. А спроба покращити методичний підхід спричинила виникнення додаткових методів відносної оцінки, які також не завжди повністю відповідають очікуваним результатам [6].

Давайте розглянемо більш детально аграрний сектор України.

Як зазначалося уже в пункті 2.1 в Україні спостерігається зріст кількості аграрних підприємств з 2016 року. За цей період їх кількість збільшилась на 5639 одиниць (у 2016 році їх загальна кількість склала 45898, а у 2019 році – 51537), що свідчить про привабливість цієї галузі. Більшість підприємств займаються саме вирощуванням сільськогосподарських культур.

Загальна територія посівних площ для всіх категорій складає 28000,8 тис. га. Більш детальна інформація розміщена в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Посівні площі культур сільськогосподарських.

	2015	2017	2018	2019
Господарства усіх категорій:	26901,8	27585,2	27699,3	28000,8
підприємства	18706,4	19259,3	19370,1	19601,5
фермерські господарства	3995,2	4299,3	4412,7	4546,6
господарства населення	8195,4	8325,9	8329,2	8399,3

[4, 9]

Щодо структури посівних площ, то у 2019 році аграрії надали перевагу зерновим та технічним культурам. За 2019 рік експорт вітчизняних зернових культур сягнув рекордних 39,5 тонн загальною вартістю 7,2 млрд. дол.

Останні роки Україна стрімко нарощувала обсяги поставок на зовнішні ринки, розширюючи при цьому географію експорту своєї аграрної продукції. Саме завдяки цьому сільське господарство одним із ключових наповнювачів бюджету та однією з основних експортних галузей нашої країни.

Що стосується капітальних інвестицій в аграрний сектор, то за 2019 рік спостерігається негативна тенденція щодо інвестування. В таблиці 2.4 розміщена інформація щодо капітальних інвестицій за останні роки в аграрний сектор України.

Таблиця 2.4 – Капітальні інвестиції за 2015-2019 роки (у млн.грн).

	2015	2016	2017	2018	2019
Усього інвестицій	273116,4	359216,4	448461,5	578726,4	623978,9
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	30154,7	50484,0	64243,3	66104,1	59129,5
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	29309,7	49660,0	63400,7	65059,4	58555,4
Лісове господарство та лісозаготівлі	788,5	777,1	768,9	980,3	548,7
Рибне господарство	56,5	46,9	73,7	64,4	25,4

[4]

Як бачимо найбільший приріст капітальних інвестицій був у 2016 році, в порівнянні з 2015 року інвестиції зросли на 20329,3 млн. грн, що на 67,41% більше. В наступні роки спостерігалось збільшення інвестицій, аж до 2019 року.

У 2019 році обсяг капітальних інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг знизилось на 9,997% у порівнянні з попереднім роком, але більш значні темпи спаду були у лісовому та рибному господарстві, що склали 55,97% та 39,44% відповідно. В 2020 році ми також спостерігаємо зниження капітальних інвестицій.

Децо інша тенденція спостерігалася в залученні іноземних інвестицій в аграрний сектор. Дані розміщені в таблиці 2.5

Таблиця 2.5 - Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності (2015-2019)

	Обсяги на 1 січня					На 31 грудня 2019
	2015	2016	2017	2018	2019	
Усього (млн. дол. США)	38356,8	32122,5	31230,3	31606,4	32905,1	35809,6
Сільське, лісове та рибне господарство (млн.дол.США)	617,0	502,2	586,2	578,6	451,9	542,1

Продовження таблиці 2.5

Часта від загальної кількості (%)	1,608	1,563	1,877	1,83	1,3733	1,5138
-----------------------------------	-------	-------	-------	------	--------	--------

[4]

З позиції платіжного балансу пряме іноземне інвестування — це будь яке надання кредиту чи придбання власності зарубіжного підприємства, певна частка якого перебуває у власності резидентів країни(інвестора. У більш широкому контексті іноземні інвестиції слід розглядати як елемент залучення сукупного іноземного капіталу для здійснення економічних перетворень. Але для цього прямі іноземні інвестиції повинні надходити у вигляді техніки, технологій, ноу-хау, патентів для проведення реконструкції і модернізації сільського господарства та матеріальних коштів [7].

Прямі іноземні інвестиції розширюють можливості експорту для країни та дають змогу підприємству дещо розширити мережу збуту своїх товарів на закордонних ринках.

Як бачимо, обсяг прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор України за 2015-2019 роки були незначними, їхня частка складала лише 1,37-1,87% від загальної кількості ПІІ. Це свідчить про незацікавленість іноземного інвестора в сільському господарстві України. Насамперед це пояснюється тим, що присутні високі інвестиційні ризики. Ще одним фактором, що має вплив на зацікавленість інвестора, є недостатня прибутковість на вкладений капітал. Інвесторів цікавлять підприємства котрі можуть за короткий проміжок часу повернути вкладений капітал з отриманням прибутку. Саме тому, інвестори надають перевагу не виробництву сільськогосподарської продукції, а її переробку.

Найбільш вагомими причинами інвестиційного спаду в аграрних секторах економіки були несприятлива для сільгоспвиробників аграрна політика, скорочення бюджетної підтримки аграріїв, звуження можливостей залучення інвестицій і неприйнятні для потенційних вкладників капіталу ризики інвестування [8].

Що ж стосується 2020 року, то Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства презентувало п'ять програм розподілу держпідтримки АПК

на 2020 рік. Інформація була оприлюднена сьогодні під час слухань в комітеті Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики [9].

У профільному міністерстві запропонували виділити 4,24 млрд. грн на підтримку агросектору за 5 напрямками.

1. Здешевлення кредитів – 1,44 млрд. грн.

Безпосередньо на здешевлення кредитів виділять 1,20 млрд грн., а на Фонд гарантування кредитів — 0,24 млрд грн. Такі дії дадуть можливість с\г виробникам взяти пільгові кредити та зменшити їх вартість до 5%. Кредит можна буде взяти на купівлю землі, до 5 млн грн на один суб'єкт придбання землі чи розвиток тваринництва, до 15 млн. грн.

2. Підтримка галузі тваринництва – 1 млрд грн.

Держава продовжуватиме відшкодовувати вартість об'єктів, профінансованих за рахунок залучених банківських кредитів. Також буде здійснено доплату різниці часткового відшкодування вартості або компенсації, яка не виплачена у 2019 році. Відшкодування вартості племінних (генетичних) ресурсів, тваринницьких об'єктів, дотація за наявні бджолосім'ї. За результатами програми очікується введення в експлуатацію понад 100 тваринницьких ферм та комплексів, створення 1 700 додаткових робочих місць, збільшення продуктивності корів на 1,5%, виробництво сільськогосподарськими підприємствами молока – на 0,5% та м'яса – на 0,5% [9].

3. Здешевлення компенсації техніки та обладнання вітчизняного виробництва 1 млрд грн.

Послідовність політики:

- відшкодування обсягів підтримки не виплачених у 2019 році;
- здешевлення техніки та обладнання с/г виробництва.

Очікується збільшення обсягів реалізації вітчизняної техніки на 15%.

4. Програма розвитку фермерства та кооперативів – 400 млн грн.

Це часткова компенсація витрат, пов'язаних з наданими с/ги дорадчими послугами – 10 млн грн та фінансова підтримка с/г кооперативам – 30 млн грн. для збільшення кількості об'єктів місцевої переробки сільськогосподарської продукції та зростання рівня зайнятості сільського населення. На фінансову підтримку

розвитку фермерських господарств піде 185 млн грн, сімейним фермерським господарствам через механізм доплати на користь застрахованих осіб – 215 млн грн. Буде здійснено доплату за напрямками, які не виплачені у 2019 році. Підтримка за цим напрямком спрямована на збільшення кількості об'єктів місцевої переробки с/г продукції, збільшення рівня зайнятості сільського населення, підвищення рівня знань та вмінь сільського населення у провадженні с/г діяльності [9].

5. Підтримка садівництва, виноградарства та хмелярства – 400 млн грн.

Очікуваний ефект:

- нові насадження інтенсивного типу на площі понад 4,0 тис. га;
- збільшення продукцією з високою доданою вартістю за рахунок будівництва об'єктів зі зберігання та переробки;
- нарощування експортного потенціалу;
- скорочення обсягів імпорту;
- створення тисяч робочих місць.

Можна зробити висновок, що інвестиційний клімат України є непривабливим для іноземного інвестора. Про це свідчать незначні обсяги іноземних вкладень виходячи із загальних надходжень іноземних інвестицій в Україну. Більшість інвесторів вкладають кошти у переробку сільськогосподарської продукції, що не сприяє технічному оновленню галузі та не впливає на загальний стан аграрного сектору.

Без державної підтримки аграрному сектору буде важко функціонувати, особливо для тих підприємств, що тільки починають свою діяльність. Сьогодні ж наш аграрний сектор здебільшого функціонує за рахунок природних переваг України. Кожний рік наша земля втрачає свою родючість через недобросовісних аграріїв, для яких отримання максимального прибутку є першочерговим завданням. Зважаючи на незначні інвестиції у цю сферу, спричинені економічною та політичною нестабільністю у країні, необхідно розробити інноваційні проекти, котрі б забезпечили і прибутки інвесторам, і зберегли б природний потенціал.

3. ПІДХОДИ ДО ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

3.1 Роль держави в збільшенні об'єму інвестицій у аграрний сектор.

Розвиток економіки є головним завданням для будь якої країни, в тому числі і України. Для активізації цього розвитку необхідно налагодити інвестиційний процес в країні. Економічне зростання тісно пов'язане з пошуком інвестиційних джерел необхідних для фінансування інвестиційних процесів.

Інвестиційна політика, що сприяє припливу капіталу в розвиток економіки, є невід'ємним компонентом стійкого зростання будь-якої цивілізовано функціонуючої економічної системи. Розгляд формування інвестиційної політики неможливий без дослідження концептуальних засад інвестиційної політики, зокрема обґрунтування форм, методів та інструментів інвестиційної політики, виявлення факторів, що впливають на неї.

На сьогоднішній день потрібні конкретні негайні дії, спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату в Україні.

Інвестиційна політика держави повинна бути націлена на відновлення інвестиційного процесу, який можна досягти за допомогою децентралізації управління економікою і розширення повноважень регіонів.

Для відновлення інвестиційних процесів і розвитку аграрного сектору України потрібно:

- кардинальне і якісне реформування економіки, правоохоронної та судочинної системи, демонополізація та детінізація економіки, подолання корупції для забезпечення захисту прав власності та припинення аграрного рейдерства;
- забезпечення стабільності та прозорості законодавства, оптимальний рівень податкового навантаження; розвиток ринкової інфраструктури;
- державна інвестиційна підтримка фермерства, особливо на депресивних сільських територіях [10];
- державна підтримка малих та середніх фермерів, а не агрохолдингів;

- підтримка дрібних виробників, які можуть створювати продукти з доданою вартістю та нові робочі місця.

Втручання держави забезпечить швидке вирішення глобальних економічних завдань та зростання аграрної сфери. Для цього лише потрібно щоб уряд вів активну інвестиційну політику та сформував відповідно для цього інвестиційну структуру ринку.

Держава зацікавлена в збільшенні об'єму іноземних інвестицій. Адже збільшення інвестиційних ресурсів сприятиме економічному розвитку як галузі, так і економіки в цілому, що в свою чергу призведе до поліпшення добробуту населення.

3.2 Фінансове та нормативне забезпечення формування сприятливого інвестиційного середовища.

Недофінансування аграрного сектору може призвести до занепаду цієї галузі. Прискорити цей процес можуть такі фактори:

- лібералізація цін;
- нееквівалентним обміном між сільським господарством та іншими галузями економіки;
- низька доступністю кредитних ресурсів;
- нестабільністю макроекономічного стану в регіоні та й у країні у цілому.

Як ми могли спостерігати, за останні роки знизилась часта капітальних інвестицій в розвиток аграрного сектору. Це пояснюється тим, що держава веде неефективну інвестиційну політику.

Фінансові ресурси в аграрному секторі формуються за допомогою надходжень як від внутрішніх джерел (наприклад, від прибутку господарської діяльності) так і від зовнішніх джерел (державна підтримка). Класифікація фінансових ресурсів у аграрному секторі більш детально зображена на рисунку 3.1.

Для аграрного сектору притаманні деякі особливості фінансового механізму. Насамперед це визвано специфікою формування ринкового механізму в агропромисловому комплексі. В середині цього механізму діють дві паралельно існуючі системи. Одна з них є саморегульованою і діє на основі принципів ринку, а інша регулюється державою, котра проводить заходи задля запобігання виникнення монополії на ринку та захищає сільських товаровиробників.

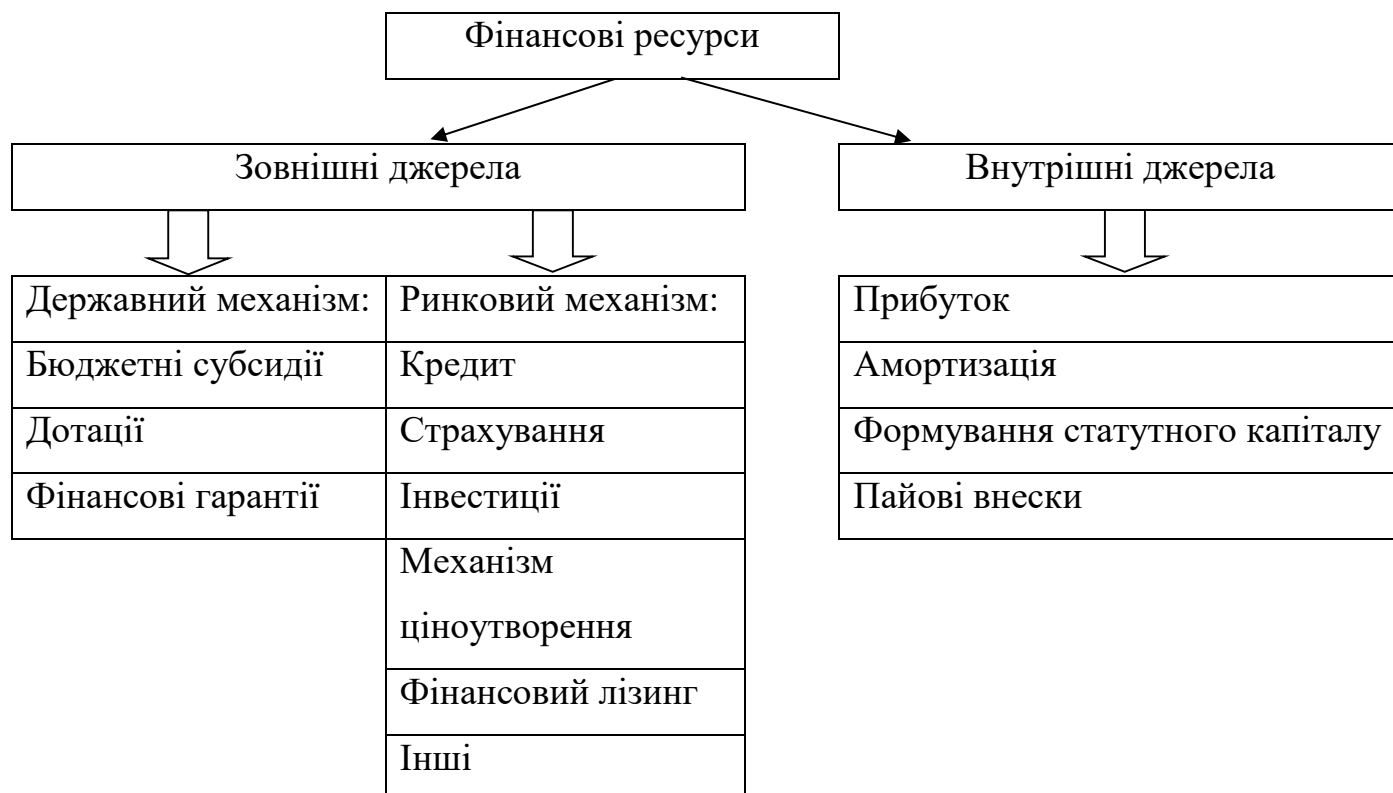

Рис. 3.1 – Класифікація фінансовий ресурсів у суб'єктів аграрного сектору

Для поліпшення фінансової ситуації в аграрному секторі України необхідно постійно удосконалювати підходи у державному регулюванні інвестиційної діяльності та змінювати фінансове і нормативне забезпечення.

Державне регулювання – це сукупність інструментів, за допомогою яких відповідні органи держави на базі законодавства та в межах своєї компетенції здійснюють вплив на процес функціонування тієї чи іншої сфери суспільного життя. Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється для реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячи із цілей розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки держави,

державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності [11].

Інвестиційна діяльність в Україні регулюється такими нормативно-правовими актами: Конституцією України [12], Законом України «Про інвестиційну діяльність» [1], Законом України «Про режим іноземного інвестування» [13], Законом України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» [14], Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [15]. В таблиці 3.1 надано короткий їх опис.

Таблиця 3.1 – Основні нормативно-правові акти регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Назва	Опис
Конституція України	Основний закон держави України. Гарантує захист прав усіх суб'єктів, що мають відношення до АПК.
Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. (редакція на 20.10.2019 р.)	Встановлює загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України, визначено загальні положення та порядок здійснення інвестиційної діяльності, державного регулювання інвестиційної діяльності, гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності, захист інвестицій тощо.
Законом України «Про режим іноземного інвестування» (редакція на 25.06.2016 р.)	Відображає особливості режиму іноземного інвестування на території України. Врегульовує відносини, зокрема, щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, державної реєстрації та контролю за здійсненням інвестицій, діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, розгляду спорів тощо.

Продовження таблиці 3.1

Законом України «Про захист іноземних інвестицій на Україні»	Спрямований на захист інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України. Законом визначено правовий режим діяльності іноземних інвесторів та гарантії держави щодо здійснення інвестиційної діяльності на території України.
Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (редакція на 13.02.2020 р.)	Визначає іноземне інвестування як різновид зовнішньоекономічної діяльності та встановлює особливості, принципи та форми здійснення останньої

Варто відзначити, що наше законодавство у сфері інвестування зазнає частих змін. Найбільше змін нормативно-правові акти зазнали у період з 2010-2015рр. Таке часте змінювання законодавства могло створити негативний імідж нашому інвестиційному клімату, адже непостійність та непередбачуваність законодавства відштовхує потенційних інвесторів від здійснення інвестицій з виникненням додаткових ризиків та відчуттям не захищеності з боку держави.

3.3 Шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору України.

На сьогоднішній день інвестиційний клімат України знаходиться ще в негативній площині. Згідно даних рейтингового агентства Євро-Рейтинг інвестиційна ефективність областей залишається майже незмінною, позитивним моментом є лише те що, збільшилась кількість областей з рейтингом *ineB*. Натомість різниця між областями з високим рейтингом і аутсайдерами поступово зростає, що призводить до зменшення інвестиційної привабливості регіонів з низьким рейтингом. Якщо області-аутсайдери в найближчий час не зможуть збільшити притік інвестицій в їхній регіон, то не сформуєть позитивну перспективу

подальшого розвитку регіону.

Отже, беручи до уваги необхідність покращення інвестиційного клімату в Україні, основним вектором розвитку на короткострокову перспективу є підготовка необхідної нормативної та законодавчої бази, яка потрібна для підвищення ефективності механізмів забезпечення інвестиційного клімату й формування засад збереження та нарощування конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Для цього необхідно здійснити певний перелік заходів з послідовної деполітизації економіки, формування єдиних стратегічних цілей та впровадження послідовних економічних реформ, що будуть стабільними не залежно від того яка з політичних сил буде при владі, забезпечення захисту ринкових прав і свобод інвестора. Для реалізації даних завдань доцільно буде:

- розробити план дій для покращення інвестиційного клімату України у напрямку соціально-економічного розвитку галузі, залучивши до його створення як експертів так і представників влади та бізнесу пов'язаного з галуззю;
- за необхідності розробити регіональні плани для покращення інвестиційної привабливості, у випадку якщо деякі регіони мають низьку привабливість для інвесторів;
- налагодити практику укладання прозорих угод між інвестором та владою та повисити відповідальність за вчинення корупційних дій щодо інвесторів.

Для підвищення привабливості аграрних підприємств необхідно створити умови за яких інвестор зможе досягати максимального прибутку. Також необхідно забезпечити податкові канікули для тих інвесторів, котрі інвестують в розбудову аграрних підприємств, адже в перші роки діяльності такого підприємства прибуток буде незначним або зовсім відсутнім. Розвиток агропідприємств забезпечить Україні продовольчу безпеку.

В аграрній сфері існують фактори котрі впливають на інвестиційну привабливість, але не можуть ніяким чином покращитись за допомогою держави. До таких чинників можна віднести погодньо-кліматичні умови. Оскільки сільське господарство напряму залежить від кліматичних умов, то інвестор в першу чергу проаналізує чи існує ризик недоотримати прибуток через примхи природи. В

останні роки клімат в нашій країні поступово змінюється і приносить збитки агропідприємствам, особливо це відчутно в цьому році.

Розвиток аграрного сектору має особливе значення для економіки України і забезпечення привабливого інвестиційного клімату є одним з першочергових завдань для уряду України.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було розглянуто інвестиційну привабливість аграрного сектору України. При виконанні цієї роботи було проведено аналіз та оцінку інвестиційного клімату Україну, було виявлено його проблемні зони та запропоновано шляхи їх вирішення. Питання інвестиційного клімату України є досить актуальним на сьогодні. В ході написання дипломної роботи можна зробити такі висновки.

1. Аграрний сектор України є одним із основних бюджетоутворюючих секторів економіки України, котрий забезпечує 9-12% валової доданої вартості України. Навіть у період кризи сільське господарство залишається наповнювачем бюджету, сприяє росту ВВП та є антиінфляційний фактором, котрий позитивно впливає на платіжний баланс.
2. Розвиток аграрних підприємств сприяє забезпеченню продовольчої безпеки нашої країни. Більшість підприємств потребують модернізації та направлення інвестицій для заміни фізично та морально застарілих основних фондів.
3. Для розвитку аграрного сектору України необхідні значні залучення інвестиційних ресурсів, що в свою чергу вимагає створення сприятливого інвестиційного клімату.

На даний момент інвестиційна привабливість аграрного сектору України не є досить привабливою для іноземних інвесторів. Це спричинено низкою факторів, серед яких можна відзначити:

- низький рівень захисту прав та законних інтересів інвесторів, у тому числі іноземних;
- мінливість законодавства України, що супроводжується додатковими ризиками для інвестора;
- негативний міжнародний інвестиційний імідж України, який перш за все закріпився завдяки корумпованості та тінізації економіки;

- недосконалість інвестиційної політики України.

Перш за все необхідно вирішити ряд проблем:

- переобтяженість підприємців податковими платежами;
- недостатнє забезпечення ринковими правами і свободами інвесторів;

Найбільш ефективними діями в даній ситуацію будуть:

- створення законодавства котре забезпечило б захист як вітчизняного інвестора, так і іноземного;
- створення рівних умов для всіх учасників, установлення антимонопольних заходів;
- надання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв;
- зниження ставок оподаткування.

4. Скорочення державної підтримки сприяло незначному спаду в аграрному секторі економіки. У ході дослідження було з'ясовано, що частка капітальних інвестицій від загальної кількості в аграрний сектор у 2019 році зменшилася і ця тенденція спаду збереглася у 2020.

5. Ще однією з причин зниження інвестицій в аграрний сектор є прийняття в цьому році закону про обіг земель сільськогосподарського призначення. Деякі інвестори відклали заплановані інвестиційні проекти для спрямування цих коштів на придбання в подальшому земельних ділянок.

6. Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки.

Загалом, проведений аналіз інвестиційного клімату аграрного сектору України підтвердив думку, що він в Україні потребує вдосконалення.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Зайцев О.В. Оцінка інвестиційного клімату та ляхи його покращення / Зайцев О.В., Москаленко В.О., Шовкопляс О.А. // Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. Випуск 1 (18) 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2181/1/Zaitsev.pdf>
3. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова: Оцінка громадянами діяльності влади, рівень довіри до соціальних інститутів та політиків, електоральні орієнтації громадян (лютий 2020р.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-diialnosti-vlady-riven-doviry-do-sotsialnykh-institutiv-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-liutyi-2020r>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Павленко І. І. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства в Україні. / І. І. Павленко, В. Ю. Білінська (Колісецька) // Теоретичні та прикладні питання економіки – 2015. – № 1(30). С.104-113.
6. Малік М. Й. Розвиток підприємництва в аграрному секторі економіки / М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк // Економіка АПК. – 2016. – № 4. – С. 3-10
7. Н.І.Патика Іноземні інвестиції в сільському господарстві України: Сучасний стан та вплив на його розвиток / Н.І.Патика // Інвестиції: практика та досвід №5/2018 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2018/7.pdf
8. Мультимедійна платформа радіомовлення України УКРІНФОРМ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2886365-kapitalni-investicii-v-agrosetor-torik-zmensilisa-na-22->

- eksperti.html
9. Сайт AgroPOLit.com Держпідтримка аграріїв 2020. Кредити, тваринництво, фермерство, техніка, садівництво [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://agropolit.com/spetsproekty/694-derjpidtrimka-agrariyiv-2020-kredititvarinnitstvo-fermerstvo-tehnika-sadivnitstvo>
 - 10.Т.В.Мацибора Інвестиційна привабливість аграрного сектору України: регіональний аспект / Т.В.Мацибора // Економіка АПК.-2018.-№3 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/2018/03/eapk_2018_03_p_49_55.pdf
 - 11.Вакалюк В.А. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні / Вакалюк В.А. // Випуск 16.2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/26.pdf>
 - 12.Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EА%2F96-%E2%F0>
 - 13.Закон України «Про режим іноземного інвестування» Документ 93/96-ВР, чинний, поточна редакція — Редакція від 25.06.2016, підстава - 1390-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
 - 14.Законом України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» Документ 1540а-XII, чинний, поточна редакція — Набрання чинності від 05.10.1991 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12>
 - 15.Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» Документ 959-XII, чинний, поточна редакція — Редакція від 13.02.2020, підстава - 440-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
 - 16.Кобушко, І.М. Основні напрямки державного регулювання інвестиційного ринку України в умовах глобалізаційних процесів / І.М. Кобушко, Я.В. Кобушко // Механізм регулювання економіки. - 2015. - № 1. - С. 79-87.
 - 17.Кобушко І.М. Удосконалення податкових інструментів регулювання

- інвестиційного ринку України / Кобушко І.М., Кобушко Я.В. // Економічний часопис - XXI, 2015, 1-2(1), с.82-85
18. Filimonova O. Risk sin Bank Crediting of Agricultural Enterprises / Filimonova O. // Економіка АПК. – 2015. - № 1. – С. 41-46
19. Halil D. Kaya, An Application Of Stock-Trak In ‘Investments’: What Common Mistakes Do Students Make While Studying Socioeconomic Processes? / Halil D. Kaya, Julia S. Kwok (2020) // SocioEconomic Challenges, 4(1), 5-16. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).5-16.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).5-16.2020)
20. Sineviciene, L. Socio-economic and Political Channels for Promoting Innovation as a Basis for Increasing the Economic Security of the State: Comparison of Ukraine and the Countries of the European Union / Sineviciene, L., Shkarupa, O., Sysoyeva, L. (2018). // SocioEconomic Challenges, 2(2), 81-93. DOI: 10.21272/sec.2(2).81-93.2018
21. Bagmet, K. Financing social protection in Ukraine and the European Union: current situation and prospects. / Bagmet, K., Obeid, H. (2017). // SocioEconomic Challenges, 1(1), 54-59. Doi: 10.21272/sec.2017.1-06
22. Hrytsenko, L. The necessity of socio-ecological modification of two-tier economic model of secondary resources management in Ukraine. / Hrytsenko, L., Petrushenko, M., Daher, K. (2017). // SocioEconomic Challenges, 1(1), 68-76. Doi: 10.21272/sec.2017.1-08